

Előfizetési árak és helyben vidéken

Egy évre . . .	12 korona
Félévre . . .	6 korona
Negyedévre . . .	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ujvidék.

Petőfi-utca 47. szám,

ahova a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Megjegyzések.

Ha éppen muszáj, hát **jegyezzünk meg** egyet-mást. Az Ujvidéki Hírlap úgy van most, mint az egyszeri ember, a ki nagyon veszekedős kedvében volt és mikor már nem akadt senki, akivel veszekedhetett volna, önmagával vészelt össze. Sehogyse érti, hogy elmúlt „két hét is” és **egyszersem** mondtuk nekik, hogy „**eladták a hazát.**” De ha nem is mondtuk két hétig azt, vagy ahhoz hasonlót, még sokáig nem jelenti azt, hogy azalatt nem tették volna meg. Mert mi azon a hiten vagyunk, **hogy úgyis elhiszik már rólu**k, — minek azt annyiszor ismételni. És hogy a politikai csaták után hétköznapi rendes munkánkhoz térünk vissza, — azt hittük, azon az Ujvidéki Hírlapnak van a legtöbb oka örülni. A hárcot nem kerüljük, előle sohasem tértünk ki, de bocsásson meg kedves lapársunk, **a mi harcunk** idejét, azt csak már **mi** választjuk meg. De ha mindenáron veszekedő kedvében van, — csináljon úgy, mint az egyszeri ember.

A tanítókkal istók ügye, csúnyán bántak el. „A nemzet e derék napszámosságait” — alaposan a falhoz állították. Mostanában nincs választás és nem mondhatja senki, hogy kortesfogásból írjuk e

sorokat. De mert a tanítóság jogos és emberséges kérését **mindig**, — választás előtt és után is egyformán, — igazságosnak tartottuk, bosszant és elkéséret bennünket, hogy milyen taktikát kövessenek túlról. A választás előtt ígérték mennyországot. — választás után: fittyet hánytak nekik. De ez volna a legkisebb hibájuk, sokkal bosszantóbb, hogy azt akarják a tanítókkal elhitetni, hogy **ők mégis adtak nekik**. Pedig úgy csináltak, mint az a jólismert ujvidéki úr, aki amikor szegényt lát az utcán, — elfordítja a fejét, nehogy a szíve megrepedjen a nagy nyomorúság láttára.

Ha mi is úgy csinálnánk, mint az U. H. és mindenáron veszekedni akarunk, mi is megreklamálhatnók, hogy hej kitűnő laprás, hol marad a „Heli krónikája”, hol kézik az éji homályban a házi poéta? Hol a vasárnapi száma elmaradhatlan versetárcája és miért nem ültették két hét óta lóra Paul Keresztélyt? De mi nem tesszük. Mi meg vagyunk nélkülük és kérjük az U. H.-ot, legyen meg e rovatunk nélkül. Vagy ne legyen meg, — a hogy akarja.

De azért ne higgye az U. H., hogy mi most teljesen pihenünk. Nem, sőt sérényen dolgozunk, csak ép szép csende-

sen, de annál biztosabban. Készülünk az eikövetkező harcra, amelynél **jelentünket** nagyon is észre fogják venni. Szerénytelenül mondván: érezni fogják. Mert a földgolyó, az forog, akik ma fenn vannak, holnap lenni lehetnek. Ez a világrendje. Eszünkbe jut egy régi vicc Két uzsorás sétál az utcán, találkoznak egy harmadikkal, akire a két uzsorás egyike megjegyzi: látja, ezt én **állítottam talpra**. Igaza is volt, csak hogy ez a harmadik azelőtt gummirádlison járt és ő most **lábra állította**. Az U. Hírlapék is még lábra állhatnak ám, még ha most gummirádliznak is. Lesz még dér is.

Nyitran van egy Tüköry nevű urnő, a ki valamilyen boszorkányos varázsvesszővel a kezében megérzi, hogy merre van víz, merre lehetne eredményesen kutat fűni, hol lehet nemes érce vagy szénre bukkanni? Nem-e volna jó a Tüköryné idehozni, hogy az ő immár világhírű „Wünschrutéjával” kutatna Ujvidéken, hol az a sok ember, aki a munkapárti uralommal meg van elégedve? Mert akiket mi látunk, azok sehogy sincsenek elragadtatva. Hacsak a katona létszámemelésétől, no meg a hadserg részére követelt egyre fokozódó kiadástöbblettől nem. Mert az U. H. minden cikke arról zeng, hogy most már boldog a magyar.

TÁRCA.

Mindenféle tudnivaló divatról.

— A Divat Ujság-ból —

A különböző társasösszejevetek, ebédok, vacsorák idején s amikor itt a farsang, az öltözékünk különösebb gondot kíván. A sok drága „szövedék”-ről, melyből ezek a ruhák készülnek, már gyakran megemlékeztünk; elmondottuk, milyen célszerű tanácsal akarunk szolgálni azok számára, akiknek a toalettbudzséjük határai szigorúan korlátozottak.

Mindenekelőtt: a társaságos öltözéknek nem szabad „viseltet”-nek, „átalakított”-nak látszania. Akármilyen gazdaságosak vagyunk is különben, az esti öltözékünk ezt ne árulja el. Ellenben érvényre juttathatjuk rajta mindazt a sok apró, személyes hiúságot és fogást, mely előnyére van az egész lényünknek, még az esetben is, ha ezzel valamennyire letérünk a divat szabta utaktól.

A derék kivágása megengedi, hogy ne ragaszkodjunk a divatos, szögletes kivágás-

hoz, ha ez a forma nem kedvez a vállnak, vagy arcnak. A négyszögletes vagy kerek kivágást ki lehet egészíteni egy kis betét-disszel, ha a model, amely után készül, csinos kivágást mutat.

A hosszú ujj, mely újabban e társaságos ruhákban is alkalmaznak, őszintén megvallva csak karesu alakon hat előnyösen; teltebb alaknak inkább a félhosszu ujjat ajánljuk és a puha bőrből készült feszes hosszú keztyűt. A divat, amint azt láttuk, nagyon kedvez az öltözéktől teljesen elütő világosszínű övnek és csarpnak; világoskéket ajánl az elefántszürkéhez; rózsaszint a zöldhöz, lilát az újvöröshöz stb. De ezt a díszet csak akkor mernénk ajánlani, ha nem osztja szerencsétlen módon ketté az alakot. Sokszor sokkal kedvezőbb hatást érünk el egy-egy nagy selyem-, vagy sifonvirágnak az alkalmazásával; ha egyetlen rózsát, krizantémet, vagy egy bokréta apró moharózsát tűzünk az övünkbe, melyek az említett színeknek megfelelnek.

Fiatal leány semmiféle mesterséges szépítésre nem szorul. Az ő számára biztosította a divat a sokféle fehér, rózsaszín és világoskék túllt, melyet fodorral és esipkével

diszítenek, meg széles szalagövvvel, rózsaszínű ruhához kék övet vagy fordítva és fehérhez minden elképzelhető szép színt. A szalag hátul vagy esokorba kötve hosszan lóg le. Ugyanígy lehet megcsinálni a könnyű poncsit és krepszőveteket.

Célszerű az esetleg már meglevő ruhának az alakításához a csipke és bársony, vagy selyem elvegyítése. Itt aztán különféle változatokat meg lehet teremteni. Ha a csipke van vagy hatvan-hetven cm. széles, akkor tunikát lehet készíteni belőle és az alatta levő rész készülhet selyemből vagy bársonyból. Ha azonban a selyem csak tizennyolc, vagy huszonöt cm. széles, akkor két-, három-, négy sorosan alkalmazható a szoknyán és a selyemből, vagy bársonyból leszen a tunika és az uszály. Derékon a csipke, fisü- vagy kimonóformában nyer alkalmazást. Fekete csipkét teher selyemre lehet borítani. Itt azonban meg kell jegyeznünk, hogy még takarékoság okáért sem szabad csipkét sifonközbélés nélkül alkalmazni.

Nagyon alkalmasak az átalakításra a szelmintás szövetekből készült ruhák. A meglevő szelmintás anyaghoz ajánlatos a világosabb, elütő színű szövet, csak arra legyen

Szlovák bank részvénytársaság Ujvidéken

a betétek után fizet 4 és fél százalékos kamatot.

Egy koronás betétek kibocsátása foganatba vétetett!

Népnymor és drágaság.

Népnymor és drágaság: ez a két dolog öli ma a magyar társadalom népeit. Amde miért van népnymor? Azért van, mert a népnek nincs sem kereseti forrása, sem tőkéje. És mért van drágaság, különösen az élelmi szerekben? Mert ugy Magyarország, mint a társországoknak külterjes mezőgazdasága ma már nem produkálhat annyit, hogy az elszaporodott népet eltarthassa. A múlt század 68-as éveitől számítva, a népesség 80 százalékkal szaporodott, az ország állatállománya 40 százalékkal fogyott, tehát különösen a husban van drágaság, mert nincs már mit a piacra vinni.

Már most a népnymor és drágaság enyhítésére nagyon okos emberek sok-sok rendelkezést javasolnak, de nagyon jellemző, hogy mindig csak az okokat átkik és azokból okok soha sem lesznek. Hogy a népnymor és drágaság végső okait akarnak megszüntetni, arra még csak nem is hederítenek s emelfogva a részben javaslatba hozott, részben már életbe is léptetett gazdasági és szociális intézkedések a nép nyomorán, meg drágaságán csak részlegesen segítenek, ha egyáltalán segítenek.

Tehát népnymor van, mert a népnek nincsenek kereseti forrásai. Kereseti forrást 20 millió embernek Magyarország külterjes mezőgazdasága sem adhat, nagyipar pedig nincs, tehát természetes, hogy hihetetlen rossz kereseti viszonyok vannak az országban. A negyedrangú mezőgazdaság tehát és a nagyipar hiánya okozza, hogy nálunk az ifjuság a lateiner pályára tördül s mindenki fix fizetésű ember akar lenni. Hozzájárul, hogy az állam is szegény s amink van is, Bécsnek kell oda adni, a hadsereg, hadihajók és ágyuk telhetetlen Molochjának. S mert mindent Bécsnek adnak, a fix fizetésű embereket sem lehet kellőképp kielégíteni s a drágaság folytán közöttük is hihetetlen hivatalnok-nymor pusztul.

Kereseti forrást, jobb megélhetést — kétségbevonhatatlanul — csak a nagyipar nyújthatna. Ha tízezer gyár füstölne Magyarországon, mindjárt volna bő keresete a 20 millió magyar népnek s legalább részben enyhülne a nagy drágaság is. Amde ma csak 4000 gyára van Magyarországnak, de ebből ezer nem füstöl, kétezer meg ecet- és szikvizgyár. Emiatt a hihetetlen gyári és nagyipari nyomorúság miatt hozunk be évenként 1500 millió ringy-rongyot Ausztriából, tehát nemesek keresete nincs itthon a népnek, hanem tetejébe még 1 és fél milliárdot ki kell dobni olyan iparcikkéért, amelyeket a magyar föld itthon mind előállíthatná.

Előállíthatná, ha a Bécs előtt hajlongó kormányának és magyaroknak volna szívük a magyar nagyipar előfeltételül szükséges — vámserompókkal védett — önálló vámterületet felállítani. A vámserompók 5—6 év alatt megteremtene a magyar nagyipart, 10 év

gondunk, hogy a szelmintában meglegyen ennek a szövetségnek a színe. Ennél az összeállításnál is az egyszerű anyagból készül a ruha alja a hozzávágott uszályllyal. A szelmintás szövettől készül a derék és a tunika, mely csúcskősen vagy hullámosan hull az uszályra.

Nagyon hatásos és emellett elegáns a prémszegélyezés. A szoknya alját vagy csak az uszályt és ujjak végét öt-nyolc centiméter széles prémmel szegélyezik, mely leszámítva a valódi prémet, a legkitűnőbb utánzatban sem drága szegély. Különösen kedvelt a szkunksz, coboly és nyest. Ezt a prémet, valamint a perzsa prémet, hermelint és nyéret gallérnak, kézelőnek is alkalmazzák köpenyek és kabátokon.

Késkeny prémesíkkal szegélyezik a keszes esti fejkötőket is, melyek az idén oly divatosak színházba és hangversenyre. Ezek a kötők rendkívül esinosak. Készítik: csipkefodrokból apró rózsá-girlanddal; fémszövetből, hermelinszegéssel, vagy rojtosan. Mindenki tetszése szerint készítheti, a fő, hogy szép legyen és találjon az arcához.

alatt meg már különb iparunk volna az osztrák iparnál s a megteremtett nagyipar bőséges kereseti forrást nyújtana a tömeg millióinak, megszűnnék a kivándorlás és sok-sok ezren a lateiner pályák helyett a bő kenyérkereseti forrásokat nyújtó reális ipari pályákra lépneek.

De megszűnnék a drágaság is. Mert a nagyipar a mai külterjes és negyedrangú mezőgazdaságot belterjessé s a magyar államot elsőrangú mezőgazdasági állammá tenné. Elsőrangú mezőgazdaság pedig ötször annyit termelne, mint amennyit ma termelhet Magyarország mezőgazdasága. Ha pedig termésekben és állatokban ötször annyit produkálhatunk mint ma: nagyobbodik a kínálat és olcsóbbnak kell lenni az áraknak is. De nemesek a drágaság szűnnek meg, hanem az ország mezőgazdasági kivitele is a mainak háromszorosára emelkednék. Mezőgazdasági kivitelünk megütné a 3000 milliót, iparban bent maradna 1500 millió — ha nagyiparunk volna — a Balkánra mi vinnénk ki 1000 milliót, úgy hogy a nemzeti vagyon évenként 5—6 milliárdal szaporodnék, ami 10 év alatt amerikai gazdagság volna.

De addig, míg ez az ideális állapot elérkezhetik, enyhíteni, könnyíteni kell a kisember terheit, aki első sorban érzi az általános drágaságot. A kisgazdát segíteni kell, hogy állatállományát fejleszthesse, földjét a mai kor színvonalán álló gazdasági gépekkel művelhesse s levenni vállairól azoknak a nagyterheknek egy részét, amelyek súlya alatt ma görnyedez. A kisipart sem szabad a nagyipar szabad prédájául odadobni, mert ez a társadalmi osztály is munkás tagja a hazának. Minden iparos panaszkodik, hogy nem tud élni, a gyáripar megöli ekzsztenciájában s emellett ő fizeti a legnagyobb adót, tiszta jövedelmének 10 százalékát.

A nemzeti munka jegyében született mai kormány és pártja nemesek a mai, hanem a jövő Magyarországot is elismerésre, hálára köteleznék, ha e fentebb kifejtettek keretében munkálkodnék s akkor a nagyhatalmi állás fentartására, biztosítására szükséges újabb meg újabb katonai terhektől sem iszonyodnék annyira, mint mai pörére vetkötetett szegénységében. A parlament tagjainak mindegyike igérte s igéri, hogy a nép javára fog dolgozni, amde a mai népképviselők közül hányan váltották be a fogadalomszerű, szép ígérteket?

HIREK.

Farsangi naptár:

Jan. 20. Famunkások bálja.	Erzsébet.
21. Izs. nőegylet hangversenye.	Kovács-vigadót.
21. Technikusok bálja.	Lövölde.
27. Szerb. főgimn. beszeda.	Kovács-vigadót.
28. Munkás bál.	Erzsébet.
28. Nagy nemzeti bál.	"
Febr. 1. Tűzoltók bálja.	Erzsébet.
3. Tiszti bál.	Kovács-vigadót.
4. Ker. szociálista bál.	Erzsébet.
4. Hadastyánok bálja.	Kovács-vigadót.
10. Tabitha ág. ev. nőegyleti bál.	Erzsébet.
12. Szerb Narodna.	Kovács vigadót.
15. Frohsinn bálja.	"
18. Ujvidéki Dalárda.	"

— Számonkérésék. Matkovits Béla főispán e hó 15-én számonkéréséket s ezzel kapcsolatosan 16-án pénztárvizsgálatot tartott. A vizsgálat alkalmával tapasztaltak után a főispán teljes megelégedését és elismerését fejezte ki.

— Közig. bizottsági ülés. A közigazgatási bizottság e hó 15-én tartotta ez évben első ülését, melyen az előadók rendez havi előterjesztéseiket tették meg. Ezenkívül megalakultak a közig. bizottság albizottságai is még pedig következőleg: árvaügyi felelősségi bizottság: Dr. Mayer Öskár, Dr. Ssvi, nyarev M. rendes, Balassa Henrik pöttag; főispán által kinevezve: Dr. Szlezák, Dr. Ámon rendes, Dr. Kassovitz pöttag; erdészeti bizottság: elnöke Dr. Szlezák, elnöke-

lyettes Dr. Kassovitz, rendes tagja: Vilits Márk; börtönvizsgáló bizottság: Dr. Demetroyits polgármester elnökle. alatt Dr. Ssvi, nyarev, Grossinger J., D. Ámon, Dr. Szlezák; utadó eleni felszólamlások elintézésére hivatott küldöttség: Dr. Szlezák, Balassa Henrik, Dr. Kassovitz, Dr. Leitner; tanítók és tanítónők nyugdíjbizottsága: Dr. Ámon Pál, Molnár Hugó; utalap rovancsolására kiküldött bizottság: Balassa H., Dr. Szlezák; egészségügyi bizottság: Orbán Ignác, Lehrer Vilmos, Herzog István.

— Kaszinó estély. A Magyar Kaszinó február 10-én házi estélyt rendez, melynek sikere érdekében a rendezőség már most buzgolkodik.

— A szünügyi bizottság e hó 13-án ülést tartott, mely a szerb szüntársulatnak közgyűléseleg megszavazott 1500 kor, segély kiutalványozását határozta el, ezenfelül pedig Füredi Béla pécsi szünigazgatónak, aki városi segély igénybe vétele nélkül, tisztán csak bemutatkozni akar társulatávi az ujvidéki közönség előtt, megadta a játszás engedélyét, természetesen arra az időre, amikor Kövessy Albert, ki február elején érkezik meg társulatával, már befejezte ez évre engedélyezett előadásait.

— Az Ujvidéki Lloyd e hó 27-én tombolával és táncgal egybekötött házi estélyt rendez helyiségeiben.

A Sárga csikó január 13-án szombaton az „Ujvidéki Polg. Daloskör” műkedvelőinek előadásában került színre a Dungserszky féle színházban. Ezen előadásról a legnagyobb elismerés hangján kell szólnunk, mert minden egyes szereplő felülmulta a műkedvelők mértékét, olyanynya, hogy még hivatásos színészekről sem várhattunk volna különb előadást. A női énekes szerepet, Erzsébet Barfusz Ananka játszotta s szép megjelenése, esinós játéka és kellmes énekével, dacára hogy most lépett fel először, teljesen meghódította a közönséget. Bársony Mariska, kit már több ízben láttunk sikerrel fellépni, most Csorba gazda feleségét, Agnest igen hatásosan kreálta és bizonyosságot tett nagy drámai tehetségéről. Pálincás Veronka ket szerepet is vállalt, mind a kettőnek sikerrel meg is felelt; kisebb szerepében jó volt Malatinsky Margitka. A férfi szereplők között a legkiválóbb műkedvelők neveit találhatjuk. Énekes szerepeikben Katyanszky Sándor és Somogyi György arattak osztatlan tapsokat, Bakaj Andras személyesítője Dr. Kardos László és a Csorba Mártont kreáló Takács László játéka művészi színvonalon állott, 3. felvonásbeli nagyjelenetük után a nézőtérben nem maradt szem szárazon. Mindkettő a lehető legjobbat nyújtotta. A komikumot ezuttal a cigányok és a koldusok képviselték. kik közül kitűnt Gyenizse Károly mint bögös, jó humorával minduntalan megkacagattatta a közönséget; mint koldusok Breeska Zoltán (Bagó) és Horák Nándor (Gazsi) természetes és ügyes játékkal zajos tetszést keltettek. Bartók Ferenc kitűnő koreográfus volt. Kellemes jelenéség volt Zahorec Károly mint Peti, a pusztabíró fia, ügyes mozdulatai és helyes hangszlyozása előadta a kitűnő szavalót, bár álnév alatt lépett fel, Kovár Józka jól adta Pista szerepét; mint cigányok jók voltak még Magyar Vilmos és Lotz Henrik. Kiseb szerepeikben jók voltak: Belohorszky Géza, Sánta Károly, kitűnő igig volt Löwenberger Vilmos, Bársony János mint Ferke esapos, Szalkay Ferenc (Vén batyár). A kitűnő rendezés Ábrányi József munkája volt.

Itt a tél. A sok loes-pocs, esőzés és enyhe idő után végre beállott a tél egész komoly mivoltában. Napok óta 8—12° R. hideg járja, minek következtében a jégfordás is megindult, a koresolyások pedig élvezik a koresolyásnak már-már elmaradt örömeit, különösen a Kassovitz-féle koresolyapályán uralkodik napok óta igen mozgalmas, élénk élet.

Árverés. A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti szabályzat 81. §-a értelmében Ujvidék teheráruraktárában e hó 19-én d. e. 9 órakor fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladani.

Öngyilkosság. Glatler József cipész-mester e hó 14-én állítólag zilált anyagi viszonyok miatt löbe lőtte magát. Temetésén az önk. tűzoltó egyesület, melynek az elhunyt korábban szakaszparancsnoka volt, zászló alatt jelent meg.

— **Felhívás.** „A ház- és földbirtokosok figyelmébe ajánljuk, hogy ingatlanukat terhelő tartozásait a városi tanács adóügyi osztályánál az illető kerületi adóosztálynál (városháza f. sz. 13. ajtó) a folyó hó végéig okvetlenül jelentsek be, hogy az ált. jövede mi pótdadjuk kivetésénél javukra figyelembe vétethessék. Figyelmébe ajánljuk továbbá mindazoknak, akik III. oszt. ker. adó alá tartoznak és a folyó évről még meg nem adóztattak, valamint a VI. oszt. ker. adó és tőkékamat adó fizetésére kötelezetteknek, hogy vallomásaikat a jelzett helyen a törvényes következmények terhe alatt folyó év január hava végéig nyújtassák be.”

Szőlősgazdák figyelmébe! Peronospora ellen biztos védekezést nyújt a „Forhin”, amely nem más mint a sokszorta megjavított bordói keverék kész állapotban. A „Forhin” jobb a bordói keveréknél, amelyet sokszorosan fölülmul. A „Forhin” egy remek összetételű rézgálic kiszitruény, mely a peronosporát biztosan irtja. A „Forhin”-nal bármily harminál és esős időben is lehet permetezni, mert erősen tapad és az eső le nem mossa. Használata aránytalanul olcsóbb, mint bármely eddig ismert rézgálic oldat. A jegyzéket ingyen és bérmentve küld a „Forhin”-gyár, Budapest, VI. Váci út 39.

A Baja-apatini vasut építési munkálatai serényen folynak s már a sínek lerakása van folyamatban. A vasut megnyitása valószínűleg már tavaszkor, vagy a nyár elején történik.

Tanítóból kocsis. Zetkovits Fránya zágrábi elemi iskolai tanító, hogy jobb keresetért jusson, ott hagyta a tanítói pályát, mely nem jövedelmezett annyit, hogy abból megélni tudott volna s nagynehezen megakaratított pénzéből lovakat és fiakkert vásárolt és bérkocsis engedélyt szerzett. Most vidáman ül fönt a bakon és azon van, hogy elfeledje keserves tanítói működését.

A szabadkai ügyvédi kamara Balázs Zoltán dr. ügyvédet Zenta, Biró Pál ügyvédet Bácsalmás székhellyel, az ügyvédek lajstromába felvette, ellenben Dominus Simon szabadkai ügyvédet lemondás folytán, Kovácsfi Agoston kulai ügyvédet pedig az 1908. é. 40. te. 7. §-a alapján az ügyvédek lajstromából törölte.

A zentai városháza. Zenta város 1 millió korona költséggel építendő székházának terveire újabb pályázatot hirdetett. A bíráló bizottság egyhangulag ismét Kovács Frigyes budapesti műépítész tervét ítélte legjobbnak és őt bizta meg a részletes tervek elkészítésével, valamint a művezetéssel is.

13,900 korona honorárium becslés. Szeged város a belügyminiszter utasítása következtében birtokait szakértők által felülvizsgáltatta. A becslés összege 15 millió korona. A bíróság a becslésért 13,900 k. honoráriumot állapított meg a szakértőknek s ezt a város soknak tartja és ezért felelősséggel él.

Uj magyar repülőgép. Az első szerencsés repülési kísérletek óta az aviatika arra törekszik, hogy a különbözőképpen konstruált repülőgépeket annyira tökéletesítse, hogy a repülés lehetőleg veszedelem nélkül járjon. A konstruktőrök legtöbbjét az a probléma foglalkoztatja, mint is lehetne megakadályozni, hogy a repülőgép repülés közben egyensúlyt veszítve, felboruljon. Két egyszerű szabadkai ember is — mint most jelentik — régóta foglalkozik ezzel a kérdéssel. Az egyik Bulyovics Péter templomfestő, a másik Kucsera István malomépítő. Most sikerült nekik a Blériot-rendszerű repülőgépet úgy megkonstruálni, hogy a felborulás veszélye ki van zárva. A két kísérletező ezzel az újításával döntő és elhatározó lépést tett a repülés terén. A repülőgépekkel az új rendszerű gépekkel bátrabban végrehajthatják nekik a levegő óceán-

nak, nem kell attól tartaniok, hogy gépük felborul. A gép most van szabadalmazás alatt. Egyes szakértők, akiknek alkalmuk volt a tervezetet és részletes leírást látni, a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoznak a tökéletesített új rendszerű gépről és biztos jövőt jósolnak annak.

Ne menj magyar Argentiniába. A belügyminiszter ártit az Alföld összes esendőségéhez és rendőségéhez, hogy akadályozzák meg az alföldi aratómunkások tömeges kivándorlását. A munkásokat az argentinai mezőgazdák esábitják ügynökök útján és arató munkásokként alkalmazzák őket. A szerencsétlen emberek rendszerint lerongyolódva térnek haza. Az utóbbi időben a hamburgi Falk és társa hajóügynökség árasztotta el ügynökeivel és rópiatokat az egész Alföldet. Az ügynökök és rópiatok oly céllal jöttek be az országba, hogy kivándorlásra esábitassanak. A belügyminiszter leiratában most felszólította a esendőséget, hogy ily tartalmú rópiatokat kobozzon el, a kivándorlásra esábitó ügynökök ellen a legszigorúbban járjon el és lehetőleg akadályozza meg, hogy az ezen célból kivándorlók utlevelet kapjanak.

Az alföldi ártézi kutak vizsokkenése. Az ártézi kutak miudég kevesebb vizet adnak. Ez arra bírta a kormányt, hogy a további mélyfúrások s a meglévő ártézi kutak gondozása ügyét törvényhozás útján rendezze. A törvénytervezet benyújtása előtt a földművelésügyi miniszteriumban értekezlet volt, melyen sok tudós szakember vett részt. Az érdekes és tanulságos vitát az elnökő Bartók József dr. államtitkár összegezte ezekben: a törvényjavaslat célzait helyesli, kívánatosnak tartja néhány igen mély kút furását, és, hogy az ártézi kutak összeírása állandó felügyelete, megfigyelése s vegy-elemzése elrendeltessék.

— Pénzügyi és tőzsdei évkönyv. A Lendvai Sándor által kiadott ily című Évkönyvnek most jelent meg a tizenegyedik évfolyama. Az Évkönyv tartalmazza mindazt, amit sorsjegy és értékpapír birtokosoknak tudniuk kell. Egyebek között az összes eddig kihuzott, de még ki nem fizetett nyereségek kimutatását is. Az Évkönyvet csak azok és ingyen kapják, akik a belügyi, kereskedelmi és pénzügyi miniszteriumok által is ajánlott Pénzügyi Hírlap című sorsolási és pénzügyi Hírlapra (VII. Rákóczi út 44 sz.) előfizetnek. Az előfizetés ára egész évre 8 korona.

— Magyar repülőgép motor. A Pol. Hir. jelent: A kereskedelmi miniszterium támogatásával a Magyar Aero Klub a magyar motortechnika fellendítésére repülőgép motor versenyt rendez Budapesten ez év őszén. A motortervei szabályait a magyar aero-klub szaktanácsa írja elő s az dönt a verseny lefolyása után. A versenyen csak magyar motor vehet részt és minden versenyző csak egy típusal. Első és második díj 10 000 k. a harmadik pedig 5000 k. jutalmat kap azonkívül a keresk. miniszterium a győztes motorját megvásárolja.

A tel üdvözlése. A valahára beállott telet jókedvvel üdvözlő Faragó bácsi mozija, a Jó Pajtás, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb számában, mulatságos képeket és ép oly mulatságos verseket adva róla. A lap többi közleményei közt van Lévy József bájos verse, Benedek Elek

elbeszélése, Dörmögő Dömötör utazása Budapest körül Sebők Zsigmondtól, Szeeső Vilmos elbeszélése, Laube Dezsőnek, a Magyar Atlétikai Klub titkáranak cikke új téli sportjátékokról, Zsiga bácsi mókája, a Kis diákok levelei rovat, Rákosi Viktor új regénye, a rejtvények, szerkesztői üzenetek. A Jó Pajtás előfizetési ára negyedévre 2 k. 50 f. Előfizetéseket elfogad és m. tatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala Franklin társulat Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Együnk gyümölcsöt. Együnk gyümölcsöt reggeihez, délelőtt és délután, ha munkaközben kissé megéhezünk. Hiszen a gyümölcsök nagyobb része amúgy is életerőt ad a munkához. Amerikában, Angolországban és Európának művelt államaiban egyre jobban terjed az a helyes szokás, hogy a reggelit friss vagy befőzött gyümölcssel kezdik meg s napközben is gyakran esznek gyümölcsöt. Ha pedig így a gyümölcssel éhségünket csökkentjük, annival kevesebb húrra és kenyérrre van szükségünk; ekkor a gyümölcsévés gazdaságos és egészséges is.

Állatvédelem télen. Gondoskodjunk elsősorban munkás állataink s ezek között kivált lovaink védelméről. Patkoltassuk a téli síkos utra éles sarku patkókkal. Jeges ut, havazás esetén, kisebbítsük a rakományt. Minden tul terhelés, állatkinzás s ez az 1879. évi XL. törvénycikk 86-ik §-a alapján 3 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható. Ne hagyjuk munkás állatainkat a hidegben betakaratlanul hosszasan vesztegetni, hanem munka után igyekezzünk velük az istállóba. Hűséges házőrzőnk, a láncos kutyákat is vegyük védelmünkbe. Tatarozzuk kitélire ólját, hogy szél, hó ne járhasza át a benne meghuzódó állatot, almozzunk jól benne s védjük meg lehetőleg kívül is a hidegtől szalma borítékkal. Segítsünk a téli fagyos világban, a hóval borított területeken eleséthez jutó madarakon is állítsunk fel számukra védett helyen etető asztal-kákat s lássuk el azokat valamely olcsó, keverék eleséggel, amelyben minden ott megforduló madár faj fellelheti a neki alkalmas ételt. Jó e célra a rosta-alj gabona, keverve olajt tartalmazó magvakkal, asztalról lekerült hulladékokkal, hus-, szalona, zsír-, fagyú darabkákkal. Vegre, ha állatkinzásnak vagyunk tanúi, lépünk közbe s kérjük a kihágót emberséges viselkedésre, amelylyel védtelen, panaszkodni nem tudó állatainkkal mint szintén érző lényekkel szemben is tartozunk.

— Mint értesülünk, f. hó 19-én a helybeli Apolló színházban Pekár Gyula orsz. gyül. képviselő hírneves író szenzációs sikerű darabját, a Párizsi asszonyt, fogja felolvasni.

Budapest szálloda Szeged, Aradi u. 8. (Tisza nagyszálloda függeléke.) Bejárat a Klauzál téri villamos vasut megállójától. Udvari szoba személyenként világitással és kiszolgálással K. 1.60 Utcái szoba személyenként villanyvilágitással és kiszolgálással K. 2.40. Ugy az utcai, mint az udvari szobák tiszták és világosak. A környékbeli közönség kedvelt szállója. 4—52

Ha magyar kényeret eszel, becsüld meg a magyart!

Ha „FORHIN”-nal permetez,

I - SZOR
kevesebb
a gond,
BORDÓI KEVERÉK

II - SZOR
kevesebb
a munka,

III - SZOR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN” a sokszorta megjavított.

BORDÓI KEVERÉK
kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is Barmily harminál is permetezhet vele. Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat: **Kérjen ingyen és bérmentve leírást a FORHIN**-gyártól, Budapest, VI., Váci-ut 93.

Közgazdaság.

Hogyan fokozhatjuk a zab termés átlagait.

A zab régi idők óta mindig mostoha gyermeke volt a gazdának.

Rendszerint a legsoványabb kizsartolt földbe vetik, olyanba, a melyben a buza vagy a rozs már nem terem meg. Ez az oka azután, hogy a zab országos átlagban is rendkívül silány termést ad, holott a mai zab árak mellett érdemes volna egy kissé arra törekedni, hogy nagyobb terméseket érthessünk el vele. A zab ára ma csaknem kétszer akkora mint ezelőtt tíz évvel volt, számot tevő tehát a jövedelemtöbblet, ha csak néhány maszával is terem többet kat. holdanként. Nem lehet azonban ezért azt tanácsolni, hogy a zabot ves-sük a buza helyére, vagy pláne istálló trá-gyába, de ha már istálló trágyára nem futja, adjunk neki műtrágyát.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás 1908-ban és 1909-ben számos zab műtrágyázási kísérletet végzett az ország kü-lönböző pontjain, amelyek mindannyia ha-szonnal záródott, s az alkalmazott műtrágya a legtöbbnél igen jelentékeny termés többle-tet eredményezett. Akárhány helyen a 200 kg. szuperfoszfát alkalmazására ugyan annyi, sőt annál jóval nagyobb volt a termés többlet kat. holdanként. Így Pusztaváltón: Nógrád-megyében nem kevesebb mint 481 kg.-al, ott pedig, a hol a kat. holdanként 200 kg. szu-perfoszfát alkalmazása mellett még 50 kg. chilisaletromot is szorították rá a már kikelt ve-tésre, ott a termés többletek még nagyobbak voltak, 300-400-500 kg., sőt ugyanezen Pusztaváltón 579 kg.-al termett több a mű-trágyázott föld mint trágyázatlan. Ennek kö-vetkeztében a műtrágyázás haszna 20-30-40-50 korona, sőt annál is több volt kat. holdanként.

Eszerint tehát, ha zab alá kat. holdan-ként 150-200 kg. szuperfoszfátot alkalma-zunk kat. holdanként, már jóval nagyobb ter-mésre számíthatunk biztosan mint e nélkül s még inkább fokozódik a termés, ha később a már kikelt zabvetésre kat. holdanként 50 kg. chilisaletromot szorunk ki.

Tapasztaltak ez alkalommal, hogy az alkalmazott műtrágyák nemesek nagyobb ter-mést eredményeztek, de a zab érését is siet-tette úgy az egymagában alkalmazott szuper-foszfát, mint még fokozottabb mértékben az együttessen alkalmazott szuperfoszfát és chi-lisaletrom. A műtrágyázott zabot többnyire egy héttel előbb lehet aratni mint a trágya-zatlan, a minek nagy előnye az, hogy a zab aratása a többi gabonafélék aratásától nem marad annyira vissza.

A megejtett kísérletek tehát azt bizonyít-ják, hogy a műtrágyák minden tekintetben jó hatással vannak a zab termésre, annak termését nagy mértékben fokozzák, mi-ért is mindenkinek tanácsolhatom, hogy a mai magas zab árak mellett alkalmazzon műtrágyákat annyival is inkább, mert a szu-perfoszfátnak métermaszánkenti ára körülbe-lül csak féltannyi mint a mennyi a zabé s így legalább 10° e-ös haszonnal lehet azt al-kalmazni.

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**
Laptulajdonos az uvidéki függetlenségi és 48-as part.

Micsoda emlékek ébrednek föl bennem.

mikor az utolsó 25 évre visszatekintek! Mit kellett akkor az embernek kiállarria, ha meghült! Izzadni, teát inni, édessé-geket enni és még sok mást, ami bizto-san elrontotta a gyomrát. És ma? Vesz az ember egy doboz valódi Fáy-féle szódéni ásványpasztilát, beszedi és meg-szűnik a hurutja, a nélkül, hogy észre-venné, hogyan. A szódéni csodaszor, a mely sohasem mond esütörtököt. Egy doboz ára csak egy korona 25 fillér, de ne engedjen utánzatot magára erő-szakolni.

Milliók használják.

KÖHÖGÉS

rekedtseg, hurut, elnyalkasodas, görcs-és számarköhögés ellen

KAISER

mell-karamellait a „3fenyövel.”

6050 közjegyzőileg hitelesített or-vosi és magán bizonyítványok

tanuskodnak a biztos sikeréről.

Felette izletes, kellemes

bonbonok

Csomagja 20 és 40 fill. doboz 60 fill. kapható Herczeg István, Grossinger Gé-nos, Küchler Béla gyógyszerárakban, Stefanovits Ly. fia, Petrovits és Popovits kereskedéseiben, Klein Oszkár droguis-tánál, Strasser István gyógyszer. Karlóca, Koeziák Ruma, Ihrig O. Rimaszörökösöl, Apatin, Brodski, Adamffy gyógyszer. Pétervárad, Kujaschkorje Mitrovic, Hai-nis A. India, Houdl J. Ruma, Wagner A. Dobrica, Peternek Otó Ujshun-kamen, Gebauer Emil gyógyszer. Bécs.

Meghívó.

A bulkeszi önszegélyző szövetkezet t. tagjai tisztelettel meghívotnak a f. é. január 30-án, délelőtt 9 órakor Beker János vendéglői helyiségeiben tartandó **XV. évi rendes közgyűlésre.**

Tárgysorozat.

1. Elnök választása.
2. Jegyző és 3 jegyzőkönyvhitelesítő választása.
3. Az igazgató-ság és felügyelő bizottság évi jelentése.
4. A mérleg megállapítása, a nyereség felosztásának jóváhagyása s a felmentvény megadása.
5. Igazgatóság választása egy évre.
6. 3 Felügyelő bizottsági tag választása egy évre.
7. A fizetések szabályozása.
8. Az alapszabályok módosítása.
9. Indítványok.

Az Igazgatóság nevében:
Walch János

Nyersolaj - zivogaz Diesel Benzol

MOTOROK és lokomobilok

Gyors szállítás.

Kedvező fizetési feltételek.

Messzemenő jótállás.

DREZDAI MOTORGYAR RÉSZV. TÁRS.

Németország legrégebbi, legnagyobb motorgyára.

Vezérképviselő:
Gellert Ignác és Társa

BUDAPEST, V., Kohári utca 4. szám
(Alkotmány-utca sark.)

Hungaria könyvnyomda Ujvidék.

Felhívás

Magyarországi tisztviselői karához! Vállalatunk utján minden állami, megyei, városi tisztviselő és katonatiszt, kinek 2000 koronánál nagyobb fizetése van,

tisztviselői törlesztéses kölcsönt tisztán kötelezvényre kezes nélkül kaphat.

Törlesztési idő: 10-50 év. Törlesztés nélküli kölcsönök csak kamat fizetés mellett a legmagasabb összegben engedélyeztetnek.

Minden felvilágosítás díjtalan.

Utólagos jutalék megegyezés szerint.

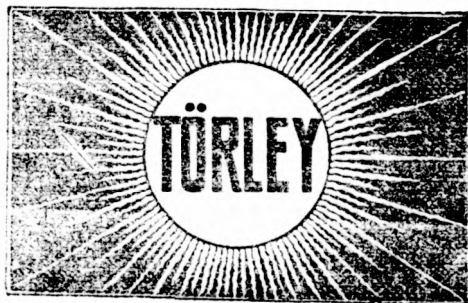
Megkeresések „Tisztviselő” jellegével Eckstein Bernát hirdetési irodája Budapest, VII., Erzsébet-körút 37. kéretnék, melyekre azonnal válaszolunk.

VASÁRNAPI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ADATOK

Minden újonnan belépő előfizető ingyen kapja a Vasárnapi Újság díszes karácsonyi albumát.

Mutatványzókat kívánatra minden kinek kiold a Vasárnapi Újság kiadó-hivatals. Franklin-Társulat, Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Vedjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszor, mely már sok év óta legjobb bedorzsolásnak bizonyult küszvényénél, oszudná és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárlaskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti tüveget fogadjunk el, mely a „Horgony” vedjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van osomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerárak az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. neu.